

Kulturno-znanstveni skup
IX. Dani Petra Šegedina

Čovjek i prostor u Šegedinovu djelu

**„Ni jednega jedinega a da ga ruka juska ni taknula, digla i smistila na misto
di vaja, na pravo misto, a,... e, e, na pravo misto“**

Program manifestacije i sažeci izlaganja

16. – 18. rujna 2022.

Korčula – Žrnovo – Orebić

Organizator:

Grad Korčula

Program ostvaren uz pomoć:

Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti

Leksikografskog zavoda Miroslav Krleža

Društva hrvatskih književnika

Matice hrvatske

Dubrovačko – neretvanske županije

Ministarstva kulture i medija RH

te ustanova i društava:

Gradskog muzeja Korčula

Srednje škole Petra Šegedina

Osnovne škole Ante Curać Pinjac Žrnovo

Osnovne škole Petar Kanavelić Korčula

Gradske knjižnice Ivan Vidali Korčula

Narodne knjižnice Orebić

Ogranka Matice hrvatske Korčula

Turističke zajednice Orebić

Kulturno -prosvjetnog društva Bratska sloga Postrana

Udruga Žrnovski makaruni

PROGRAM KULTURNO-ZNANSTVENOG SKUPA

IX. DANI PETRA ŠEGEDINA

16. – 18. rujna 2022.

Četvrtak, 15. 9. 2022.

Dolazak sudionika u večernjim satima, smještaj, večera u pansionu Hajduk

Petak, 16. 9. 2022.

Gradska vijećnica Grada Korčule

9:00 Otvaranje manifestacije

Nika Silić Maroević, gradonačelnica Grada Korčule

Sani Sardelić, kustosica Gradskog muzeja Korčula

suvoditeljica znanstvenog dijela skupa

Ana Batinić, viša znanstvena suradnica pri HAZU

suvoditeljica znanstvenog dijela skupa

9:00 – 9:20 Pozdravni govori

9:20 – 12:20 Znanstveni skup, dvije sesije, uključujući kratku pauzu

Srednja škola Petra Šegedina

12:30 – 14.30 Ručak (organizirano)

14:30 – 16:30 Stanka

(slobodno vrijeme, mogućnost vođene šetnje do Glavice sv. Antuna)

Gradska vijećnica Grada Korčule

17:00 – 18:30 Nastavak znanstvenog skupa, izlaganja i rasprava

18.40 - Polazak za Postranu, Žrnovo (organizirano)

19: 00 – 19:55 Stručno vodstvo Postranom

20:00 - Polaganje vijenca na rodnu kuću Petra Šegedina

20:30 – 23:00 Večera u Postrani (organizirano)

Organizirani povratak u Korčulu

Subota, 17. 9. 2022.

Gradski muzej Korčula, 3. kat

9:00 - 11:00 Nastavak znanstvenog skupa, izlaganja i rasprava, zaključna razmatranja

11:00 – 12:30 Razgled muzeja uz stručno vodstvo ravnateljice Marije Hajdić i kustosa, razgled grada

12:30 – 12:55 Vođena šetnja prema Putu sv. Nikole

13:00 – 15:30 Slobodno vrijeme

Orebić

15:30 Polazak za Orebić

16:30 Groblje Gospe od anđela, polaganje vijenca

18:00 Povratak u Korčulu

Korčula

18:30 – 20:30 Večera (Pansion Hajduk)

21:00 - Koncert

*Koncert – Korčulanski barokni festival, atrij Gradske vijećnice

A little bird told me

Octavoce (Škotska)

W. Byrd, T. Tallis, O.Gibbons, T. Tomkins, D. Peebles, J. MacMillan, J. Taverner, I. Lukačić

Nedjelja, 18. 9. 2022.

9:00 – Autobusni kolodvor, polazak prema taxi – *barci za škoje*

9:10- 12:00 Kratki izlet

12:10 – Povratak u Korčulu *iz škoja* (Vrnik, Badija, Sutvara, Majsan)

13:00 - Katamaran za Split

RASPORED IZLAGANJA

Petak, 16. 9. 2022.

9:00 Otvaranje skupa – pozdravni govori

Nika Silić Maroević, gradonačelnica Grada Korčule

Sani Sardelić, kustosica Gradskog muzeja Korčula

suvoditeljica znanstvenog dijela skupa

Ana Batinić, viša znanstvena suradnica pri HAZU

suvoditeljica znanstvenog dijela skupa

9:20 Pozdravna pisma

ZNANSTVENA IZLAGANJA

9:30 Igor Fisković: Iz živih sjećanja na Petra Šegedina

9:50 Luko Paljetak: Simbolika drveća u Šegedinovim pričama

10:10 Dunja Naerlović: Metodologija očuvanja povijesnog ambijenta i krajolika evidentiranog naselja ruralnih obilježja /Konzervatorsko-urbanistički plan pilot područja Žrnovo – Postrana/

10:30 - Stanka 15 min

10:45 Anica Bilić: Bezvremeni prostor i poetika epifanije u Petra Šegedina

11:05 Cvijeta Pavlović / Ana Diklić: Čovjek i prostor u Šegedinovu opusu od pripovijedanja do esežiranja

11:30 Vladimira Rezo: Mediteranski prostori *Priče o dva kamena*

11:50 Vesna Vlašić: Ekokritičko čitanje Šegedinove novelistike

12:10 Zaključak prvog dijela izlaganja

17:00 Suzana Marjanić: Šegedinovi gradovi i njihove ulice iz ekokritičke niše

17:20 Domagoj Brozović, Ekokritički pristup odabranim putopisima Petra Šegedina

17:40 Lucijana Armanda Šundov: Identitet Šegedinove Čintre; baba Jaga je maciće snijela

18:00 Marica Liović, Ženski prostori (ne)moći u romanu Djeca božja Petra Šegedina

RASPRAVA

Subota, 17. 9. 2022.

9:00 Ivan Fabris: Tipovi narativnih prostora u zbirci Na putu (1953.) Petra Šegedina

9:20 Magdalena Dyras: Životinjske teme u Šegedinovim romanima *Djeca božja* i *Izveštaj iz pokrajine*

9:40 Ivana Sabljak: Topos otoka u novelama Petra Šegedina

10:00 Ana Batinić: Krik što skamenjuje

10:20 Sani Sardelić: Prostor *čuda* u Djeci božjoj

RASPRAVA

ZAVRŠNA RIJEČ

doc. dr. sc. Lucijana Armanda Šundov

Filozofski fakultet u Splitu

larmanda@ffst.hr

Identitet Šegedinove Čintre; Baba Jaga je maciće snijela

U ovom članku autorica analizira lik Šegedinove starice Čintre koju autor uvodi u *Djeci božjoj* kao ingeniozan sporedni lik, da bi joj u pripovijeci *Macić* dao glavnu ulogu. Autorica polazi od teorije Clarisse Pinkole Estés prema kojoj Baba Jaga ima dva lica pa tako u isto vrijeme ima moć uništenja i moć životne sile. Ta teorija primjenjuje se na analizu lika Čintre koju su drugi likovi vidjeli kao vješticu koja je, poput Babe Jage, živjela na rubu šume. Njena drugost uvelike je određena činjenicom što se nije udavala, a upravo to je jedan od aspekata koje je, prema Estés, kultura smatrala negativnima kod žena. Također se primjećuje Čintrina tamna strana majčinstva u kojoj ona rađa mrtvorođenče kao kaznu za nezakonitu vezu. U nastavku se Čintra uspoređuje s Babom Jagom iz romana Dubravke Ugrešić *Baba Jaga je snijela jaje* u kojem Baba Jaga funkcionira kao strašilo i simbolična lutka koja mora biti kažnjena za sve nevolje. Budući da se u pripovijeci *Macić* Čintra pojavljuje u pratnji dviju lutki i okružena umjetnim cvijećem, uspoređuje se i s likom Babe Jage iz slikovnice Romana Simića *Baba Jaga i div Zaborav*. Sve navedene usporedbe idu u prilog tezi o intertekstualnoj naravi transformacija čudovišne Babe Jage, koja se u Šegedinovim djelima materijalizira u liku starice Čintre, uz pomoć koje autor upućuje na metanarativnu pozadinu svojih djela i potvrđuje svoju teoriju o tihoj jezi života.

KLJUČNE RIJEČI:

Djeca božja, Baba Jaga, lutka, Dubravka Ugrešić, Roman Simić

dr. sc. Ana Batinić, viša znanstvena suradnica

Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti, Zavod za povijest hrvatske književnosti, kazališta i glazbe, Odsjek za povijest hrvatske književnosti, Zagreb

abatinic@hazu.hr

Krik što skamenjuje

Ovo čitanje Šegedinova romana *Krug što skamenjuje* (Zagreb, 1988.) bit će usmjereno na animalističke teme i motive koji se u njemu pojavljuju te se u tom smislu može shvatiti kao svojevrsni nastavak, nadopuna odnosno produbljenje prethodnih autoričinih književnoanimalističkih analiza Šegedinova djela. Naime, uz ljudske likove, životinjske pojavnice zauzimaju važno mjesto u Šegedinovu narativnom tkanju, provlačeći se izravno ili neizravno cijelim piščevim opusom. Jedna od temeljnih preokupacija mnogih Šegedinovih protagonista upravo je moralna dilema sadržana u spoznaji da „život od života živi“, da se ljudski život održava uništavanjem života ostalih bića s kojima čovjek dijeli prostor na Zemlji. Odnos čovjeka prema životinji muči i Šegedinova pripovjedača u *Krugu što skamenjuje*, posebno dionice romana u kojima se tematiziraju eshatološki motivi odnosno smrt pojedinih životinja, divljih (ptica selica – ždralova) te domesticiranih (svinje), kao i odnos ljudi prema činu životinjskoga umiranja, bilo da je smrt posljedica prirodnih procesa ili prouzročena ljudskom rukom.

KLJUČNE RIJEČI:

Petar Šegedin, *Krug što skamenjuje*, književna i kulturna animalistika, eshatološki motivi, moralna dilema, odnos ljudsko – životinjsko u književnoj naraciji

dr. sc. Anica Bilić, znanstvena savjetnica u trajnom zvanju

Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti, Centar za znanstveni rad u Vinkovcima, Vinkovci

abilic@hazu.hr

Bezvremeni prostor i poetika epifanije u Petra Šegedina

Istraživačkom će se pozornošću tragati za epifanijskim mjestima u bezvremenom prostoru na korpusu tek nekolicine Šegedinovih književnih tekstova kao što su putopisne proze *Cavtat, Noć i voda* iz zbirke *Na putu* (1953.), esej *Čovjek u riječi* (1969.) te proze *Ta, znaš gdje si!* i *Malo u velikom i veliko u malom* iz zbirke *Svijetle noći* (1993.). Teorijsko uporište i interpretacijski alati u analitičkom čitanju epifanijskih mjesta u navedenim tekstovima Petra Šegedina preuzimlju se iz poetike epifanije koju je sustavno izradio, elaborirao i implementirao na korpusu književnih tekstova hrvatskih i inozemnih pisaca Vlatko Pavletić u knjizi *Trenutak vječnosti, Uvođenje u poetiku epifanija* (2008.).

U istraživanju će se razmatrati prostorna dimenzija kao predmet epifanizacije. Budući da su epifanije neponovljiva, iznenadna otkrivenja gologa postojanja po sebi, koje književnik izražava kao stvar za nas, razmatrat će se odnos poetike epifanije i Šegedinova književnoga egzistencijalizma, tj. objava postojanja u trenutku vječnosti naspram egzistencije, determinirane točno određenim prostorom i vremenom, tim više što trenutak otkrivenja i spoznaje uključuje meditativnu komponentu.

KLJUČNE RIJEČI:

prostor, poetika epifanije, egzistencijalizam, stvar po sebi, spoznaja

doc. dr. sc. Domagoj Brozović

Fakultet hrvatskih studija Sveučilišta u Zagrebu

dbrozovic@hrstud.hr

Ekokritički pristup odabranim putopisima Petra Šegedina

S obzirom na vlastitu žanrovsku prirodu putopis je takva vrsta književnoga izričaja koja uključuje diskurzivne dimenzije koje nužno ne moraju biti sušti opis autorova itinerara, iako mu je to osnovni tematsko-motivski kostur. Budući da putopisi po principu asocijacije u svoj diskurs ujedno uključuju i esejske pasaže vezane uz širok spektar društvenih, umjetničkih i ostalih problema, indikativno je kako u Šegedinovim putopisima upravo odnos čovjeka i prirode postaje misao vodilja. U tom je smislu ovaj rad usmjeren na Šegedinove kraće putopisne tekstove *Cavtat*, *Noć i voda* i *Susreti* u kojima pripovjedni subjekt, kroz jasnu svijest o kozmičkoj pripadnosti čovjeka u širi prirodni kontekst, s pesimističkim sentimentom implicitno progovara o civilizacijskim dostignućima i povijesno-kulturnim znamenitostima kao o simptomima čovjekova negativnog utjecaja na vlastiti okoliš. Jasno je da se ovdje ne radi tek o motivskoj proizvoljnosti, pa su odabrani lirski i esejski pasaži iz navedenih Šegedinovih tekstova povezani s metodološkom pozicijom ekokritike koja u književnim tekstovima traži motive prirode, kritički ih iščitava i teorijski problematizira strategije njezina marginaliziranja.

KLJUČNE RIJEČI:

Petar Šegedin, putopisi, ekokritika, motivi prirode u naraciji, odnos pripovjednog subjekta prema prirodi

dr hab. Magdalena Dyras, sveučilišna profesorica

Instytut Filologii Słowiańskiej, Jagelonsko sveučilište u Krakovu

magdalena.dyras@uj.edu.pl

Životinjske teme u Šegedinovim romanima *Djeca božja* i *Izvještaj iz pokrajine*

Životinjske teme prisutne su u Šegedinovim romanima počevši već od autobiografske *Djeca božje* (1946.). Pisac odbacuje podjelu na svijet prirode i čovjekov svijet i postavlja pitanja od velike važnosti. Što je čovjek prema životinji, je li čovjek odgovoran za životinje i u kojoj mjeri? I drugo važno pitanje, životinjsko u čovjeku. Kako izgleda životinjska strana čovjekove prirode?

Moglo bi se reći da je već krajem četrdesetih godina XX. stoljeća pisac svjestan toga da je potrebno prevrednovati odnos između onoga što je ljudsko i onoga što je životinjsko. Prevrednovanje tog odnosa zahtijeva postavljanje pitanja: „Je li čovjek superiorniji u odnosu na druga bića?” Šegedin pokušava redefinirati odnos između čovjeka i neljudskih vrsta iako u vrijeme kada objavljuje svoje romane *Djeca božja* i *Izvještaj iz pokrajine* nitko ne razmišlja o posthumanističkom pristupu tom pitanju.

KLJUČNE RIJEČI:

Šegedinovi romani, *Djeca božja*, *Izvještaj iz pokrajine*, književna animalistika, odnos čovjeka i neljudskih bića

Ivan Fabris, prof.

OŠ Ante Curać – Pinjac, Žrnovo

ivanfabris83@gmail.com

Tipovi narativnih prostora u zbirci *Na putu* (1953.) Petra Šegedina

Zbirka proznih tekstova skupljenih u zbirci *Na putu*, nastalih na putovanjima autora u razdoblju od 1939. i posjeta Svjetskoj izložbi u New Yorku pa sve do 1952. i putovanja u Italiju, čini raznorodan korpus narativne proze koja je u cjelini okupljena oko izražene pripovjedačeve (samo)svijesti. Zbirka se može čitati kao cjelovit roman, a pomicanje prema „naprijed“ ne ovisi o fabuli, nego o pomicanju pripovjedača u prostoru, pri čemu prostor koji je povod ujedno postaje važan element od kojeg pripovjedač kreira svoj dijegetički univerzum. U njemu različiti tipovi narativnih prostora služe kako bi se opisale situacije u kojima se pripovjedač nalazi. Činjenica je da pripovijedanje kreće od lica u prostoru, ali kad ga sva lica napuste te kad ne uspijeva do kraja i konzistentno kreirati svoje lice u egzistencijalno ugroženom svijetu, pripovjedaču ostaje još jedino prostor. Ovakvo egzistencijalističko mapiranje svijeta i prenošenje u narativni univerzum čine ovu zbirku uvijek modernom, a bogatstvo narativnih prostora koje će ovaj rad osvijetliti potvrdit će ono što svi znamo, da je Petar Šegedin *meštar* od pripovijedanja.

KLJUČNE RIJEČI:

narativni prostor, mapiranje, pozicija, deiksa, kronotop, mreža

akademik Igor Fisković

Iz živih sjećanja na Petra Šegedina

Nastojat ću iz već oronulih memorija izvući poneke detalje o osjetljivosti Petra Šegedina prema zajedničkim nam zavičajnim prostorima. Po srijedi su ne banalna zapažanja, koja možda mogu pridonijeti dubljem raslojavanju pišćevog intimnog svijeta i rasvjetljavanju podloge univerzalnih vrijednosti njegova književna rada.

KLJUČNE RIJEČI:

Petar Šegedin, Cvito Fisković, Mediteran, ambijent, memorija, zavičajni prostori, književnost

izv. prof. dr. sc. Marica Liović

Filozofski fakultet Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera Osijek

liovicmar@gmail.com

Ženski prostori (ne)moći u romanu *Djeca božja* Petra Šegedina

Petra Šegedina (1909. – 1998.) književnika, javnog radnika i angažiranoga intelektualca hrvatska znanost o književnosti doživljava ponajprije kao predstavnika tzv. intelektualne proze i kao utemeljitelja poslijeratnoga egzistencijalizma. U bogatu opusu ponajčešće spominjana kao reprezentativna jest njegova tzv. egzistencijalistička trilogija (romani *Djeca božja*, *Osamljenici* i *Crni smiješak*).

Roman *Djeca božja*, objelodanjen 1946. godine, u strukturnome smislu sastoji se od triju cjelina koje predstavljaju tri lika (Stakan, njegov stric Antunica te seoski učitelj), dakle riječ je o muškim identitetima zaokupljenima pitanjima odrastanja, smisla ljudskoga postojanja te uloge umjetnosti u prevladavanju životnoga besmisla.

Temeljni je zadatak ovoga rada detektiranje prostora i odnosa koji determiniraju ženske identitete, ponajprije obilježene marginalnošću i submisivnošću u odnosu na muške likove i prostore njihove dominacije.

KLJUČNE RIJEČI:

Petar Šegedin, *Djeca božja*, prostor, ženski identiteti, interdisciplinarni pristup

izv. prof. dr. sc. Suzana Marjanić

Institut za etnologiju i folkloristiku, Zagreb

suzana@ief.hr

Šegedinovi gradovi i njihove ulice iz ekokritičke niše

Članak se zadržava na Šegedinovoj putopisnoj knjizi *Na putu* (1953.), u kojoj ga, kako se to često i s pravom ističe, „krajolici i njihova povijest zanimaju manje od vlastitih unutarnjih stanja“ (usp. Milanja 2009). Kroz ekokritičku nišu promotrit ćemo na koji način Petar Šegedin percipira „prirodu grada“, i to od „izložbenoga“ i „zabavnoga“ New Yorka preko „širokoga“ Pariza do Rima, njegova vodoskoka, umjetnoga šuma vode, gdje završnim *dokumentom, putopisom straha* finalizira svoju putopisnu knjigu: „Voda i crnina. I to je ono: na rubu svake moje misli spava strah – neće li se urušiti i ovaj svijet i početi muzika.“

Zamjetno je da sve te gradove doživljava kroz perspektivu ulice: npr. „Poslije New Yorka, gdje je čovjek izgubljen u dubini ulice, Pariz je idila: sve široko, domaće staro, kao svoje. Na ulici je čovjek toliko visok, da mu se čini kako će negdje nebo dotaknuti...“ (1953: 49). Kao što ističe ekokritički teoretičar Lee Rozelle u svome razmatranju ekokritičkih gradova i modernističke reakcije na urbani okoliš, npr. Eliot, West i Williams kritizirali su zagađeno i popločano okruženje, možemo reći da je i Šegedin na svojim putovanjima zapadnim gradovima kroz egzistencijalističku nišu bilježio kritiku urbanoga okoliša, a kontekstualno kroz političko polje razdoblja 1939. –1952.

KLJUČNE RIJEČI:

Petar Šegedin, putopisi, *Na putu*, urbani europski prostori, ekokritičko čitanje

Dunja Naerlović, magistra inženjerka arhitekture i urbanizma

ASK Atelier, Zagreb

dunja.naerlovic@ask.hr

Metodologija očuvanja povijesnog ambijenta i krajolika evidentiranog naselja ruralnih obilježja /Konzervatorsko-urbanistički plan pilot područja Žrnovo – Postrana/

U lipnju 2022. godine dovršena je „Studija integralne zaštite i revitalizacije povijesnih naselja u krajolicima otoka Korčule i Mljeta“ u sklopu provedbe EU projekta „Mreža zimskih otoka za cjelogodišnja turistička iskustva na Mediteranu“ (akronim projekta: WINTER MED). Sastavni dio studije su pilot projekti (konzervatorsko-urbanistički planovi) dvaju naselja na otocima gdje je na otoku Korčuli za pilot projekt odabrano područje naselja Žrnovo – Postrana s obzirom na to da je riječ o povijesnom ambijentu vrijednom zaštite. Na ambijentalne vrijednosti naselja i neodvojivog mu kulturnog krajolika koji Postranu čine autentičnim mjestom, rodnim mjestom Petra Šegedina, negativno utječe masovni turizam uz prekomjerno iskorištavanje prostora u ljetnom periodu te promjena gospodarske paradigme. Na taj način prostor gubi svoju ambijentalnu (prirodnu i kulturnu) vrijednost, dok lokalna zajednica ostaje u socijalno-ekonomskom zastoju tijekom ostatka godine ne koristeći puni potencijal kulturnog i graditeljskog nasljeđa. Ciljevi konzervatorsko-urbanističkih planova bili su detaljna analiza i valorizacija povijesnog naselja i pripadajućeg kulturnog krajolika, a rezultat su smjernice za planiranje i projektiranje u svrhu cjelovite obnove i očuvanja područja baštine (materijalne i nematerijalne) naselja Postrana kao najvrjednijeg kulturnog resursa u sklopu mjera razvoja održivog kulturnog turizma uključivanjem lokalne zajednice i domicilnog stanovništva.

Implementacija smjernica u prostorno-planske dokumente, strateške dokumente i ostale projekte pridonijet će zaustavljanju degradacije prirodnih i kulturnih vrijednosti koji čine prepoznatljivost kulturno-povijesne cjeline naselja Postrana, a kulturni će turizam produljiti i obogatiti turističku sezonu.

KLJUČNE RIJEČI:

Kulturni krajolik, povijesni ambijent, graditeljska baština, prostorno planiranje, očuvanje, održivi turizam, Mediteran

akademik Luko Paljetak

Simbolika drveća u Šegedinovim pričama - *Priča o dva bora*

Književnika Petra Šegedina posebno privlače oni prirodni ili humanizirani prostori u kojima se ono ljudsko i ono demonsko susreće, prepliće, prožima i suprotstavlja ostavljajući tragove koje treba znati iščitati da bi se preko njih mogle uočiti i one neposredne i one dalekosežne posljedice na sudbine ljudi, pa čak i stvari i bića, koja na bilo koji način dolaze u dodir s tim i takvim, najčešće izvanjskim prostorima. Međutim, podjednako su važni i oni nutarnji prostori demonskog u čovjeku prisiljenom da svoj spas traži neprestanim manevriranjem među iskonski demonskog i autohtono božanskog čiji se otisci očituju nizom konkretnih pojava koje su istodobno i simboli, kakav su ona dva bora u priči *O Razmu običnom i neobičnom Crvenokosom* kojom se pisac ovog teksta posebno bavi pridružujući im i druge biljke iz Šegedinovih priča.

KLJUČNE RIJEČI:

Petar Šegedin, *O Razmu običnom i neobičnom Crvenokosom*, ljudsko, demonsko, drveće, simbolika, pričanje

red. prof. dr. sc. Cvijeta Pavlović / doktorand PDS književnosti, prof. Ana Diklić

Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

cvijeta.pavlovic@ffzg.hr / ana.diklic.ma@gmail.com

Čovjek i prostor u Šegedinovu opusu od pripovijedanja do esejiziranja

Istraživanje je usredotočeno na Šegedinove diskurzivne forme kojima se iskazuju kategorije prostora i identiteta. Polazeći od teorija spacijalnost, iterologije i topografije, odabrani su primjeri iz različitih faza Šegedinova opusa: Djeca božja, Licem u lice, U carstvu ponesenih duša. Slijedi analiza kojom se topografske kategorije postavljaju u kulturološki kontekst i dovode do odredbi identiteta. Na isti se način kroz Šegedinove stvaralačke faze komparativnom analizom provjeravaju pojmovi i nazivlje iz kruga identitetskih sastavnica kao imagološke vrijednosti djela. Utvrđuje se spacijalnost uposlena u specificiranju imagoloških kategorija te se kakvoća povezanosti prostora i identiteta. Provjerava se mogu li topografski elementi povezani s imagološkim elementima biti jedan od kriterija za razlikovanje Šegedinovih stvarateljskih faza. Uzimajući u obzir dosadašnje rezultate istraživanja: 1. Šegedinovo razlikovanje sadržaja i forme, s tezom da je Šegedinovo isticanje toga aspekta rezultat aktualnoga stanja u književnokritičkoj praksi koje je supstanciju pretpostavljalo izrazu, pa slijedom toga i autorovo nastojanje da se u prosudbi ne ode u krajnosti ni na jednoj strani, da se poštuje mjera stvari; 2. univerzalno čitanje, koje upućuje na sintezu plana izraza i plana sadržaja, na potragu za strukturom, moguće je odrediti mjesto čovjeka u odnosu prirode i kulture ili pak mjesto prirode u identitetu čovjeka u različitim uvjetima života. Zaključno, iz dobivenih rezultata analize proizlazi prijedlog za preimenovanje ili pak potvrda opravdanosti i postojnosti faza Šegedinova opusa.

KLJUČNE RIJEČI:

Petar Šegedin, prostor, identitet, imagološki elementi, topografija

doc. dr. sc. Vladimira Rezo

Fakultet hrvatskih studija Sveučilišta u Zagrebu

vladimira_rezo@yahoo.com

Mediterranski prostori „Priče o dva kamena“

Na prvi pogled idilični, maritimni su prostori u „Priči o dva kamena“ dubinski impregnirani tjeskobom. Suočen s atmosferom nemira i nedorečenosti, neurastenični edinburški slikar Nelson u orebičkom mikrokozmosu nije mogao naći žučeno utočište: umjesto toga pronašao je neostvarivu ljubav (ili strast), staru legendu i nove strahove. S obzirom na zanimanje protagonista, ne začuđuje prevlast vizualne komponente u predstavljanju okruženja, nerijetko popraćene olfaktivnim senzacijama. Nelsonu je vrt veoma važan pa su u njegovu opisu detaljno navedene brojne mediteranske biljke. Raslinje je itekako prisutno i u prostoru izvan naselja kojim Nelson tumara veći dio dana, a neke biljke dobivaju aktivnu ulogu u priči: primjerice (isti) je rogač često govornica, a jednom prilikom i utješitelj nekadašnjega pomorskoga kapetana Ambroza te odmorište u čijoj sjeni Nelson često legne i zaspi, a grm žuke (žukve, brnistre) Nelsonovo je špijunsko skrovište. Značenjski je veoma važno mjesto morska pučina – Ambrozov nijemi sugovornik, krivac njegove sudbine, a prostorne je provenijencije i metafora za ljudsku sudbinu, kamen. Uz bogatu lokalnu inzularnu i priobalnu specijalnost, pomorac Ambroz i škotski „prolaznik“ kroz prostor i živote drugih ljudi različitim su ojkonomima i hidronimima omeđili svaki svoju trasu na karti svijeta. Rad počiva na teorijskoj osnovici prostornoga obrata i njemu srodnih teorija.

KLJUČNE RIJEČI:

Petar Šegedin, „Priča o dva kamena“, prostori Mediterana, atmosfera nemira i straha, prirodni okoliš

Ivana Sabljak, prof., mag. bibliotekarstva

Knjižnice grada Zagreba

ifka.sabljak2206.is@gmail.com

Topos otoka u novelama Petra Šegedina

Dobar dio hrvatske poezije, pripovjedne proze, esejistike, dramske i putopisne produkcije od najstarijih razdoblja do danas obilježila je problematika mediteranskog pejzaža i kulture. Štoviše, vrlo je čest slučaj da su upravo autori koji potječu s prostora Mediterana i koji su živjeli u mediteranskim gradovima i otocima, upravo u njima pronašli riznicu inspiracije. Jedan od njih je i Petar Šegedin, kojemu je jedna od glavnih preokupacija bio prostor pa mu je u svojem književnom radu posvetio posebnu pozornost. Vrhunac pripovjedačkog umijeća Šegedin je dosegao u svojim novelama. Šegedin je više situacijski nego događajni novelist, što znači da opisuje atmosferu, ugođaj, stanja, koja opsesivno opsjedaju junake.

U ovom radu naglasak će biti na Šegedinovim mediteranskim novelama, onima otočkoga tipa, iz zbirke *Pričanje*, u kojima prevladavaju motivi svakodnevice te u kojima tematizira likove i prostor zavičaja. Većinu Šegedinovih novela karakterizira vrlo sličan aspekt tema i motiva. Najčešće polazi od nekog neočitog svakodnevnog događaja. Ako koristi neke tradicionalne i moderne postavke on tome pridodaje svoje osobitosti. Kao glavna odlika njegova stila izdvaja se defabularizacija. Šegedin je više „situacijski“ pripovjedač što znači da opisuje atmosferu, stanja i ugođaj koja opsjedaju njegove junake. Svakodnevni doživljaji su najčešći motivi Šegedinovih vrhunskih pripovjedačkih ostvarenja, vrlo srodnih američkoj kratkoj priči koja naglašava važnost manje važnih pojava u svijetu. Da je otok neiscrpno vrelo motiva svojim proznim ostvarajima dokazao je Petar Šegedin koji će upravo nenadmašivo dovesti čitatelja u doticaj sa svojim novelama.

KLJUČNE RIJEČI:

motiv svakodnevice, novela, Petar Šegedin, prostor Mediterana, topos otoka

Sani Sardelić, prof., kustosica

Gradski muzej Korčula

sani.curator27@gmail.com

Prostor čuda u *Djeci božjoj*

Djeca božja, prvi i ključni Šegedinov roman, objavljen u nakladi Matice hrvatske 1946., suvremeni je egzistencijalistični tekst koji još od prvih čitanja izaziva kritiku i publiku slojevitošću i aktualnošću, a dijelom i nerazumijevanjem. Iako sasvim realističan, poput prikaza *studije slučaja*, štoviše prožet naturalističkim opisima stvarnosnih zbivanja unutar zatvorene zajednice na rubnim dijelovima civilizacije, brojne su njegove sekvence označene susretom glavnog lika – dječaka Stakana s onostranim. One predstavljaju važan element ukupnog razumijevanja djela. Pa iako je neupitno kako je riječ o realističnom romanu, te se čitatelja ni u jednom trenutku ne stavlja u dvojbu o književnom žanru, niti se na razini pripovijedanja fakcionalno premješta u fikcionalno, odlučili smo spomenute opise Stakanovog „susreta s vragom“ promatrati u ključu prostornog premještanja koji su specifičnost fikcionalnih žanrova poput bajke ili svetačke legende. Otprije smo komparativnom analizom uspjeli ukazati na povezanost strukturnih elemenata *Djece božje* i hagiografskih naratoloških tekstova, dok će se ovim radom, u skladu sa zadanom temom – Čovjek i prostor u djelu Petra Šegedina, nastojati istražiti osobine pripovjednog prostora u kojemu se zbivaju introspektivni susreti čovjeka s čarobnim, odnosno zlokobnim.

KLJUČNE RIJEČI:

Petar Šegedin, *Djeca božja*, stvarni prostor, prostor naracije, prostorno premještanje

dr. sc. Vesna Vlašić, viši predavač

Gimnazija Požega

vesna.vlasic14@gmail.com

Ekokritičko čitanje Šegedinove novelistike

Ekokritičko poimanje književnog teksta jedan je od novijih pristupa stvaranja drugačije perspektive, proučavanja književnog teksta u doticaju s okolišem. Čitanje iz ekokritičke niše osim dodira s prirodom podrazumijeva i animalistiku. Izabrani korpus Petra Šegedina istraživat će se obzirom na zeleno čitanje, odnos teksta i fenomena prirode tj. fizičke okoline. Posebna pozornost pridat će se ekokritičkoj analizi prirodnih pojava (kiša, vjetar itd.) te ljudskim interakcijama s prirodom, percepciji divljine (krajolika) u kontekstu Šegedinove proze.

KLJUČNE RIJEČI:

Ekokritički pristup, prirodne pojave, animalistika, Šegedinove novele

Sudionici:

Lucija Armanda Šundov

Ana Batinić

Anica Bilić

Domagoj Brozović

Ana Diklić

Magdalena Dyras

Ivan Fabris

Igor Fisković

Marica Liović

Suzana Marjanić

Dunja Naerlović

Luko Paljetak

Cvijeta Pavlović

Vladimira Rezo

Ivana Sabljak

Sani Sardelić

Vesna Vlašić

Bilješke:

Unos teksta: Ana Batinić, Sani Sardelić, Ana Štimac

Grafička priprema i tisak: Tiskara Marasa

Grad Korčula, rujan 2022.